



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9759/2023
04.05.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ, ВВ и ГГ, свих их села ..., Општина ..., чији је заједнички пуномоћник Драган Радуловић, адвокат из ..., против туженог ДД из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., ради утврђења и по противтужби туженог ДД против тужиоца АА, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1051/22 од 17.08.2022. године, у седници одржаној 04.05.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог-противтужиоца, изјављеној против става I изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1051/22 од 17.08.2022. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Јагодини П 2799/21 од 20.12.2021. године у ставу II и III изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог-противтужиоца, изјављена против става I изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1051/22 од 17.08.2022. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Јагодини П 2799/21 од 20.12.2021. године у ставу II и III изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1051/22 од 17.08.2022. године, у преиначујућем делу (став II изреке) и у делу одлуке о трошковима поступка поводом изјављене жалбе (став III изреке), па се у том делу предмет **ВРАЋА** другостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П 2799/21 од 20.12.2021. године, ставом I изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца, којим су тражили да се према туженом утврди да је ЂЂ, бив.из ..., преминуо 19.07.2004. године у ..., стекао право својине на непокретности к.п. бр. .../..., земљиште уз зграду 0.02,96 ари, непокретности к.п. бр. .../... земљиште уз зграду 0.02,04 ара и земљиште под делом зграде 0.00,58 ари КО ..., укупне површине 5,58 ари, по основу савесног одржаја дужег од 30 година, те да наведена непокретност представља заоставштину сада пок. ЂЂ, бив.из ..., што би тужени био дужан да трпи да се истовремено на основу ове пресуде пок. ЂЂ, бив.из ... преминуо 19.07.2004. године, има уписати у својству власника на непокретностима к.п.

бр. .../..., земљиште уз зграду 0.02,96 ари, непокретност к.п. бр. .../..., земљиште уз зграду 0.02,04 ара и земљиште под делом зграде 0.00,58 ари КО ..., укупне површине 5,58 ари, код РГЗ СКН Јагодина и да се истовремено тужени испише као досадашњи књижни власник, као неоснован. Ставом II изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се утврди да је тужилац-противтужени АА из ... заузео к.п. бр. .../... површине 2,62 ара, потес ... КО ..., власништво туженог, тако што је део свог стамбеног објекта у површини од 58 м2 сазидао на тој парцели, што би тужилац-противтужени био дужан да призна и трпи, као неоснован. Ставом III изреке, одбијен је део тужбеног захтева туженог-противтужиоца којим је тражио да се обавезе тужилац-противтужени АА из ... да туженом-противтужиоцу ДД из ..., на име накнаде за заузети део к.п. бр. .../... КО ... у површини од 58 м2, исплати прометну цену земљишта у износу од 356.953,55 динара, са законском затезном каматом која се има рачунати почев од дана пресуђења па до исплате, као недозвољен. Ставом IV изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1051/22 од 17.08.2022. године, ставом I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца, па је пресуда Основног суда у Јагодини П 2799/21 од 20.12.2021. године, потврђена у делу става I изреке, којим је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца да се утврди да је ЋЋ, бив.из ... преминуо 19.07.2004. године у ..., стекао право својине на непокретности к.п. бр. .../..., земљиште уз зграду 0.02,96 ари, к.п. бр. .../... земљиште уз зграду 0.02,04 ара и земљиште под делом зграде 0.00,58 ари КО ..., укупне површине 5,58 ари, по основу савесног одржаја дужег од 30 година, што би тужени био дужан да трпи да се истовремено на основу пресуде пок. ЋЋ, бив.из ... преминуо 19.07.2004. године има уписати у својству власника на непокретностима к.п. бр. .../... земљиште уз зграду 0.02,96 ари, к.п. бр. .../... земљиште уз зграду 0.02,04 ара и земљиште под делом зграде 0.00,58 ари КО ..., укупне површине 5,58 ари, код РГЗ СКН Јагодина и да се истовремено тужени испише као досадашњи књижни власник, као и у ставу II и III изреке. Ставом II изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Јагодини П 2799/21 од 20.12.2021. године у преосталом делу става I изреке, којим је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца да се утврди према туженом да предметне непокретности представљају заоставштину сада пок. ЋЋ бив. из ... и у ставу IV изреке, тако да гласи да се усваја тужбени захтев тужилаца и утврђује да непокретност к.п. бр. .../... земљиште уз зграду 0.02,96 ари, к.п. бр. .../... земљиште уз зграду 0.02,04 ара и земљиште под делом зграде 0.00,58 ари, КО ..., укупне површине 5,58 ари представљају заоставштину пок. ЋЋ бив. из ..., преминулог 19.07.2004. године у ..., што је тужени дужан да призна и трпи, па је тужени обавезан да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 349.075,00 динара. Ставом III изреке, одбијен је захтев туженог да му се накнаде трошкови поступка поводом изјављене жалбе.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени-противтужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, у делу којим је другостепени суд потврдио првостепену пресуду о одбијању његовог противтужбеног захтева.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11...18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе као ни ново тумачење права, па нису испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, за одлучивање о посебној ревизији туженог-противтужиоца, изјављеној против побијане пресуде у делу којим је потврђена одлука првостепеног суда о одбијању његовог противтужбеног захтева.

Предмет тражене правне заштите је утврђење заузећа парцеле туженог-противтужиоца зидањем објекта од стране тужиоца-противтуженог АА и исплата накнаде за заузети део парцеле, а побијана одлука донета је применом одговарајућих одредби материјалног права на утврђено чињенично стање. Правилна примена материјалног права у споровима са захтевом као у конкретном случају зависи од утврђеног чињеничног стања, при чему до примене института посебне ревизије прописане одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, не доводи свака погрешна примена материјалног права, већ само она која је од општег значаја за остваривање и заштиту људских права и обезбеђење стандарда правичног суђења, што овде није случај. Указивање ревидента у ревизији на неуједначену судску праксу је без утицаја на одлучивање о његовој посебној ревизији, имајући у виду да уз ревизију нису приложене другачије одлуке судова донете у предметима са истим правним основом и чињеничним стањем као у овом предмету.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије ревидента изјављене против потврђујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, у смислу одредбе одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија није дозвољена.

Према одредби члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу-противтужбу ради утврђења и накнаде штете, тужени-противтужилац је поднео 01.04.2013. године, а вредност предмета спора по противтужби је 350.000,00 динара.

Имајући у виду да је ово имовинско-правни спор у ком вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизија ревидента није дозвољена, на основу одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у преиначујућем делу, применом одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог-противтужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Међутим, основано се ревизијом ревидента указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1., у вези члана 383. Закона о парничном поступку, пошто је побијану пресуду засновао на другачијој оцени доказа изведеним пред првостепеним судом без одржане расправе, због чега је погрешно применио одредбу члана 8. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, неспорно је да су се к.п. бр. .../... површине 2,29 ари и к.п. бр. .../... површине 2,62 ара, у време подношења тужбе 2012. године, водиле као својина са уделом од 1/1 на име сада пок. ЕЕ, бив.из ..., а након његове смрти исту је у поступку расправљања заоставштине наследио његов једини законски наследник, брат оставиоца ДД из ... (тужени-противтужилац). Такође је неспорно да је тужилац АА власник к.п. бр. .../..., к.п. бр. .../..., к.п. бр. .../..., које парцеле се налазе у истом потесу као и парцеле власништво туженог-противтужиоца, а између њих се простиру спорне парцеле к.п. бр. .../... и к.п. бр. .../... . Преко свих наведених парцела пролази јавни пут тако да су оне, након пресецања, односно успостављања јавне површине добиле нове подбројеве. Тужилац је на к.п. бр. .../... током 1987/1988 године, саградио стамбени објект у коме живи. Вештачењем од стране судског вештака геодетске струке утврђено је да се објект тужиоца АА простире и делом на к.п. бр. .../... у површини од 58 м², који је у власништву туженог-противтужиоца. ЖЖ у својству продавца и ЂЂ, у својству купца, су закључили 31.07.1973. године писани уговор о купопродаји који за предмет има к.п. бр. .../... површине 5,81 ар у потесу ... КО Тужиоци тужбом траже утврђење права својине по основу одржаја њиховог правног претходника, пок. ЂЂ, бив.из ... на к.п. бр. .../... површине 2,96 ари и к.п. бр. .../... површине 2,62 ара, односно укупне површине 5,58 ари, тврдећи да је то заоставштину њиховог правног претходника на основу одржаја и закљученог уговора о купопродаји из 1973. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилаца-противтужених за утврђење да предметне парцеле представљају заоставштину њиховог правног претходника по основу одржаја и уговора о купопродаји из 1973. године, одбио, применом одредбе члана 28. Закона о основама својинско-правних односа, јер је закључио да тужиоци нису савесни држаоци, пошто уговор о купопродаји никада није реализован, а прихватајући, у том смислу, исказ

сведока 33 из ..., при чему је првостепени суд такође закључио да ни продавац није био у поседу непокретности које су предмет уговора о купопродаји из 1973. године, нити су те парцеле биле у његовом власништву.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је утврдио да предметне парцеле укупне површине 5,58 ари представљају заоставштину пок. ЂЂ, бив. из ..., налазећи да су тужиоци, преко свог правног претходника, пок. ЂЂ и лично, од куповине спорних парцела 1973.године од ЖЖ, били у несметаној државини истих и да је сада пок. ЂЂ основано веровао да закључује уговор о купопродаји са ванкњижним власништвом предметних парцела коме је и исплатио купопродајну цену у целости, а да тужени, на коме је био терет доказивања чињенице несавесности државине правног претходника тужиоца, ту чињеницу није доказао.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основано тужени-противтужилац у ревизији указује да другостепени суд није имао могућност да, без непосредног саслушања парничних странака и сведока на чијим исказима је првостепени суд засновао своју одлуку, изведе другачији закључак о савесности тужилаца и њиховог правног претходника у погледу стицања права власништва на предметним парцелама одржајем и да на тако измењеном чињеничном стању заснује своју одлуку. Пошто је у овој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, другостепени суд је био дужан да одржи расправу ради утврђења другачијег чињеничног стања од оног које је утврђено у првостепеној пресуди, јер ако сматра да је првостепени суд погрешно оценио исказе странака и сведока и на тим исказима засновао утврђење о битним чињеницама, требало је да изведе доказ непосредним саслушањем странака и сведока да би формирао и у оцени доказа образложио сопствено уверење, на основу одредбе члана 8. Закона о парничном поступку. Пошто другостепени суд није тако поступио, следи да ревидент у ревизији основано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. Закона о парничном поступку, учињену у поступку пред другостепени судом.

Из изложених разлога, другостепена пресуда је у преиначујућем делу укинута, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, потребно је да другостепени суд, отклони указану битну повреду одредаба парничног поступка, на коју је указану овим решењем, како би потом имао могућност да, правилном применом материјалног права, донесе нову одлуку о власништву на предметним непокретностима.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као ставу трећем изреке донео применом одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић